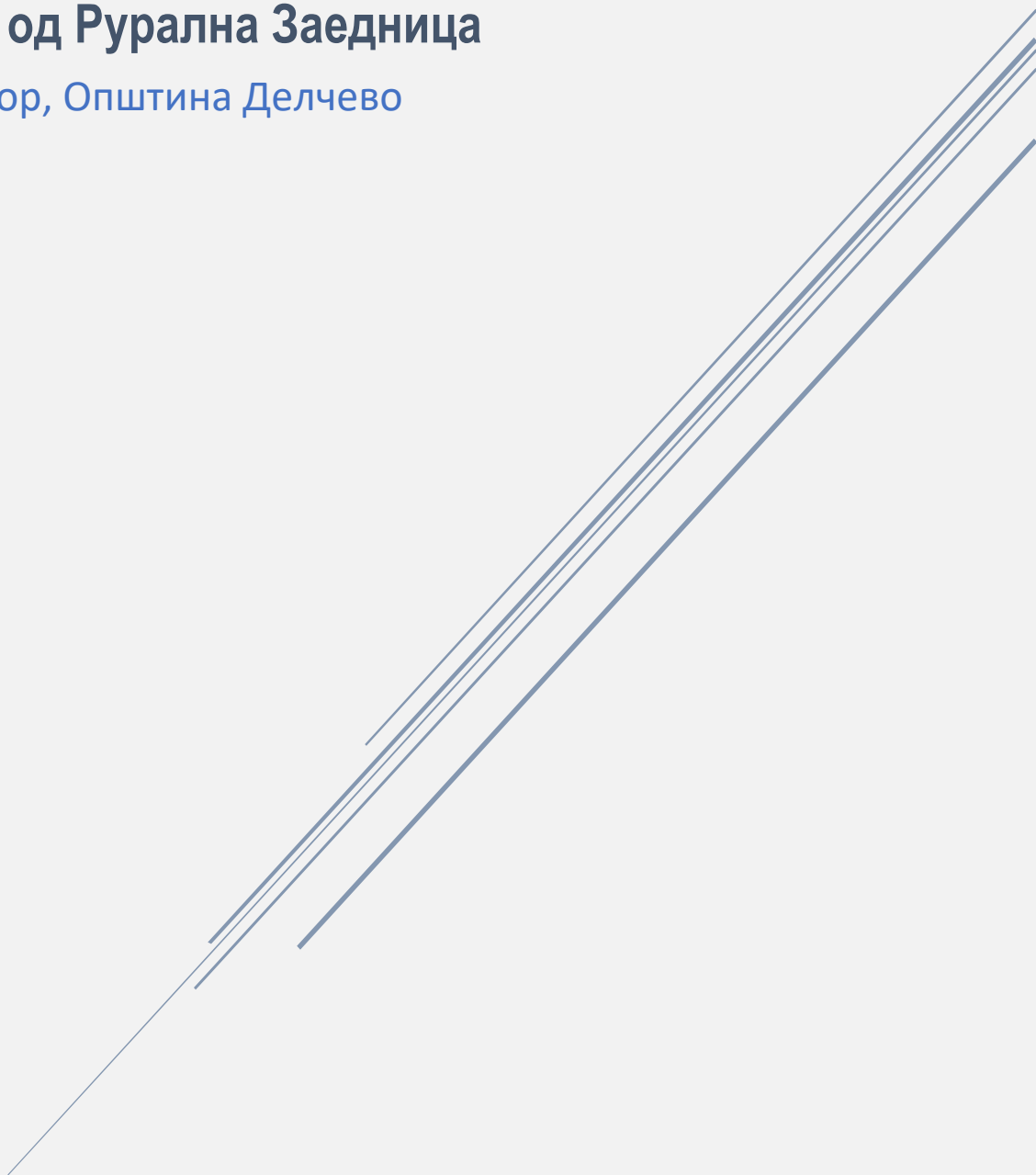

Организација ЖЕНА
Делчево

Анализа на Анкетата за Правна Писменост и Пристап до Институционална Поддршка кај Жени од Рурална Заедница

с. Звегор, Општина Делчево

Анализа на Анкетата за Правна Писменост и Пристап до Институционална Поддршка

кај Жени од Рурална Заедница - с. Звегор, Општина Делчево

1. Демографски профил

Анкетата опфати **50 жени од с. Звегор**, рурална заедница со ограничен институционален и сервисен пристап. Возрасната структура покажува доминација на жени во средна и повисока животна возраст, што е типично за руралните средини со изразена миграција на младото население.

Најзастанени се жените на возраст од **46-55 и 56+ години**, додека младите жени (18–25) се слабо застапени. Оваа старосна структура укажува на:

- континуирано иселување на младата популација,
- намален локален активизам кај младите жени,
- потенцијален генерациски јаз во информирањето и пристапот до институции.

Во однос на брачната состојба, доминираат **омажени жени**, со помал број неомажени, самохрани мајки и вдовици. Овој профил укажува дека голем дел од жените функционираат во рамки на традиционални семејни структури, што може да влијае врз нивната автономија при носење одлуки и барање институционална поддршка.

Образовната структура покажува доминација на **средно образование**, но и значаен број жени со основно или без формално образование. Ова директно влијае врз нивото на **функционална правна писменост**, способноста за разбирање административни процедури и ефективна комуникација со институции.

Во однос на економскиот статус, присутна е висока стапка на **невработеност**, како и значителен број жени кои се економски неактивни (домаќинки, пензионерки). Ова ја зголемува структурната ранливост и зависноста од институционални механизми за социјална и правна заштита.

2. Правна писменост и информираност

Резултатите покажуваат дека најголем дел од жените од с. Звегор се **делумно информирани** за своите права, додека помал дел сметаат дека се целосно информирани. Постои и значителен број жени кои изјавуваат дека **не ги познаваат своите основни права**.

Ова укажува на:

- фрагментарна правна информираност,
- присуство на општи, но не и применливи знаења,
- недостаток на практична правна едукација.

Најчести извори на информации се **медиумите и пријателите**, додека институциите и невладините организации се значително помалку застапени како директен извор на информации. Овој наод укажува на **институционална дистанца** и недоволна проактивност на релевантните служби кон руралните заедници.

Иако најголем дел од жените изјавуваат дека **знаат или делумно знаат каде да побараат правна помош**, реалната употреба на тие механизми е ниска, што го отвора прашањето за квалитетот и довербата во достапните сервиси.

3. Пристап до институции и услуги

Само мал број жени од с. Звегор реално побарале правна помош во минатото, што укажува на ограничена практична интеракција со институциите. Искуствата на тие жени се поделени – дел позитивни, но дел јасно негативни, особено во однос на Центарот за социјална работа.

Овој резултат укажува на:

- нееднаков квалитет на институционалните услуги,
- недостаток на сензитивен пристап кон жени од рурални средини,
- ризик од секундарна виктимизација.

Во однос на **психолошката поддршка**, значителен дел од жените знаат каде можат да се обратат, но и тука постои јасен јаз меѓу знаењето и користењето на услугите.

Како најдостапни институции се перципираат:

- Центарот за социјална работа,
- полицијата,
- здравствениот дом,
- невладините организации.

Сепак, забележителен број жени одговараат дека **не знаат** која институција може да им помогне, што укажува на недоволна институционална видливост и слаба теренска комуникација.

4. Перцепција на дискриминација

Мал дел од жените изјавуваат дека почувствувале дискриминација по основ на пол, додека најголем дел или не го доживеале тоа или **немале директен контакт со институции**.

Овој податок не укажува на отсуство на дискриминација, туку на:

- ниска изложеност на институционални процеси,
- нормализација на нееднаквиот третман,
- недоволна свест за тоа што претставува дискриминација.

5. Бариери за пристап до правда и поддршка

Најчесто идентификувани бариери кај жените од с. Звегор се:

- **недостаток на информации,**
- **недоверба во институциите,**
- **страв и срам,**
- **недостаток на поддршка од семејството или заедницата,**
- **финансиски ограничувања и оддалеченост.**

За разлика од маргинализираните урбани заедници, кај руралните жени доминираат **структурните и логистичките бариери**, што укажува дека дури и кога постои волја, пристапот е реално ограничен.

Голям дел од жените сметаат дека **жените во заедницата не се охрабрени да ги бараат своите права**, што укажува на ниско ниво на правна и социјална самодоверба.

6. Потребни за едукација

Како најприоритетни теми за обуки се издвојуваат:

- женски права,
- заштита од родово и семејно насилство,
- здравствена и социјална заштита,
- наследни права.

Ова укажува дека жените имаат јасна свест за областите во кои чувствуваат најголема несигурност и потреба од поддршка.

7. Лидерство и заедничко делување

Значителен дел од испитаничките изразуваат **подготвеност или отвореност** да бидат дел од групи на жени кои ќе помагаат на други жени. Дополнително, доминира ставот дека **присуството на локална жена-лидерка значително би ја зголемило довербата и пристапот до поддршка.**

Ова претставува силен индикатор за:

- потенцијал за локално женско организирање,
- развој на неформални мрежи за поддршка,
- примена на peer-to-peer модели.

8. Квалитативни резултати (отворени одговори)

Отворените одговори јасно ги истакнуваат следните приоритети:

- бесплатна правна помош,
- поодговорни и поажурни институции,
- поголема информираност и едукација,
- простори за женско собирање и организирање,
- поголемо учество на жените во локалното одлучување,
- подобра заштита од семејно насилство и дискриминација.

Овие наоди ја потврдуваат потребата од **локално прилагодени, континуирани интервенции.**

Заклучок

Анкетата во с. Звегор покажува дека жените се соочуваат со **комбинација од структурни, информативни и психосоцијални бариери** во пристапот до правда и институционална поддршка. Иако постои одредено ниво на информираност, реалната употреба на институционалните механизми е ограничена. Истовремено, постои значителен потенцијал за мобилизација, солидарност и локално женско лидерство.

Препораки

1. **Воспоставување редовни правни и информативни теренски активности** во с. Звегор
2. **Развој на локални жени-лидерки и контакт точки**
3. **Мобилни правни и психосоцијални тимови**
4. **Обуки за женски права, заштита од насилство и наследни права**
5. **Јакнење на соработката меѓу НВО, ЦСР и општината**
6. **Создавање безбеден простор за женско организирање и меѓусебна поддршка**

„Ова/а видео/публикација/текст/активност е изготвен/а со помош на

The Kvinna till Kvinna Foundation и Шведска.

Содржината на овој материјал е единствена одговорност на Организација Жена Делчево и во никој случај не ги одразува ставовите на

The Kvinna till Kvinna Foundation и Шведска.“